

TARÎKATNÂME

**Hazret-i Pîr
Azîz Mahmûd Hüdâî
Kaddesallahu Sırrahul Âlî**

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذ تجلى بذاته لذاته فا اظهر ما اظهر والصلوة والسلام
على من بلغ الرسالة وانذر عشيرته الاقربين وبشر من بشر
وعلى آله واصحابه واحبابه المتأدبين باداب من تأدب بما زاغ البصر (1)

Tarîk-i Hakka sâlik olmak isteyenlere ma'lûm ola ki; işbu tarîk, eşref-i turuk ve e'azz-i sübül olmağın, akl-ı kâsır kifâyet etmeyüb, tâlibleri matlûba îsâl eder bir mürşid-i kâmil ve müeddib-i hâzık lâzım olmuştur. Hattâ Resûlullâh *sallallâhualeyhivesellem*(2) ان الله ادبنى فاحسن تأديبي buyurmuşlar. Öyle ise mürîd-i müsterşide lâzımdır ki evvelâ, meşâyihden bir, kalbi karâr edüb gönlü dolunduğu şeyhe bî'at ede. Ahdini bir vechile muhkem tuta ki, serrâda ve darrâda, şiddetde ve rahâda ol ahdi nakz etmeyüb, bî'atinde sâbit-i kadem ola. (3) من ثبت نيت buyrulmuştur.

Ashâb-ı güzînden *rıdvânullâhi aleyhim ecma'in* Avf bin Mâlik *râdiyallâhu anh* ider, "Birkaç kişi peygamber *sallallâhu aleyhi vesellem* katında idik. *Allâh ve Resûlüne bî'at etmez misiniz?* dedi. Biz dedik, *yâ resûlallâh, biz sana bî'at etmedik mi?* Yine kelâm-ı şerîflerini i'âde buyurdular. Biz dahî elimizi uzatub, *neyin üzerine bî'at edelim yâ resûlallâh ?* dedik. Buyurdular ki, "*Allâha ibâdet edesiniz,*

şirkden hazer edesiniz, beş vakit namâz kılasınız, hak sözü dinleyesiniz, itâ‘at edesiniz ve kimseden nesne istemeyesiniz” Râvî ider; “ol cemâ‘at akd-i bî‘ati öyle sakındılar ki, hattâ ba‘zının elinden asâsı düşdükdü, kimseden alıvermek istemediler”

Ve dahî mürîd, şeyhden sırrını ketm etmeyüb, şeyhi buyurduğu emrden gayrı ve onun telkîn eylediği zikrden gayra meşgûl olmaya. Ve dahî sâlik olduğu tarîki, hayırlı tarîk i‘tikâd edüb, âdâbını ri‘âyetde ihtimâm üzere ola. Ve dahî açlığa ve uykusuzluğa ve sükûta ve halkdan uzlete müdâvemet ede.

Cüneyd-i Bağdâdî *kuddise sirruh*, sıhhat-i inkıtâ‘ ve sülûkden fâide tahsîline sekiz şart buyurmuşlar. Evvel devâm-ı vudû, ikinci devâm-ı halvet, üçüncü devâm-ı savm, dördüncü devâm-ı sükût, beşinci devâm-ı zıkr, altıncı devâm-ı nefy-i havâtır gerek hayr gerek şer, yedinci i‘tikâd-ı pâk ve kemâl-i teslîm ile kalbini şeyhe rabt etmek bir vechile ki, âlem dolu meşâyih olsa, bu fakîre feyz ancak bu şeyhden olur gayrıdan olmaz diye. Zîrâ mâdemki mürîdin kalbinde şeyhinden gayra çekince ola, bî‘atını hazret-i vâhidiyyeye açılmaz. Meşâyih *kuddise esrârahum* bu şartın ri‘âyetinde mübâlağa etmişler. Hattâ Şeyh Necmeddîn Kübrâ ider; *Âyine işlenecek âlât ve esbâb hâzır ve müheyyâ olsa, ammâ üstâd olmasa ol âyine vücûd bulmaz*. Kezâlik şerâit-i seb‘a-i cüneydiyye dahî bulunsa ammâ şeyhe rabt-ı kalb bulunmasa, mürîdin kalbi mirâtı safâ bulmaz. Sekizinci şart, Allâha ve şeyhe i‘tirâzı terk edüb, kabz ve bastı hâlikdan bilüb, teslîm göstermekdir ve Allâh *sübhânehû ve teâlânın* (4) *عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ* buyurduğunu mülâhaza edüb, mevlâ kuluna erham hâline a‘lemdir, hayr bundadır ola demektir.

Ve dahî mürîd halvet ve inkıtâ‘ vaktinde kimseye kapı açmaktan ve sohbet ve ziyâretten ihtirâz ede ki, Hazret-i Peygamber *aleyhissalâtü vesselâm*, ibtidâ hâllerinde Hakk’la üns için halkdan inkıtâ‘ edüb, gâr-ı hırâda tenhâ olurlar imiş.

Ve dahî zâhiren ve bâtinen tahârete müdâvemet üzere ola. Husûsan ki, şeyh mahzarında abdestsiz olmaya. Şeyh-i Ekber kendi pîri Şeyh Ebû Medyenden *kuddise sirruhumâ* hikâyet eder. Buyurmuşlar ki; “ibtidâ hâlimde şeyhe varmazdım illâ zâhirimi pâk edüb kalbimi dahî kendi bildiklerimden tathîr ederdim. Eğer kabûl ederse se‘âdetime eğer kabûl etmezse kendi şeâmetime haml ederdim”

Ve dahî şeyhe vardıkda edeb böyle buyrulmuş ki, dizini öpüb otura. Ammâ şeyh teveccühde iken söyleyüb incitmeye. Andan sonra hâlini arz edüb, zinhâr gördüğü vâkı‘adan nesne ketm etmeyüb ziyâde dahî söylemeyüb, emâneti sâhibine îsâl ede. Eğer ta‘bîr ederse ısgâ ede, eğer etmezse ta‘bîr etmeye ibrâm etmeye. Zîrâ gâh olur ki maslahat anda olur. Ve dahî şeyh huzûrunda kaftânının yenini çıkarub oturmaya ve söylediği kelâmı derûndan ısgâ edüb, gayra iltifât etmeye. Ve etrâfına bakınmaya. Ve gider oldukda yine dizini öpüb gide ve bir iki adım yer kıçın kıçın gitmeyince fevrî arkasını dönmeye. Ve dahî şeyh ayak üzere iken dervîş oturmaya ve gelüb gitdiği zamânda dahî ayak üzerine kalka. Ve şeyh selâm verdikde iki ellerini bağlayıp tevâzu‘ ile selâmını ala. Dervîş kendi selâm verdiği vakit dahî öyle ede. Ve dahî halka-i zikrden gayrı yerde şeyhe arkasını dönmeye, meğer sefer üzerine ola. Anda dahî şeyh yayak olmadığı takdîrce dir. Ammâ şeyh yayak olursa gece önünce gide, gündüz önünce gitmeye. Ve dahî şeyh yayak iken dervîş davara binmeye ve binimli olucak şeyh mahzarında binmeye. Ve dahî şeyh ile berâber yürümeye meğer işâret ede. Namâzda dahî berâber durmaya, meğer tertîb-i saf için şeyh işâret ede. Tamâm oldukdan sonra yine yerine vara. Ve dahî şeyhin seccâdesini

ayaklamaya ve yerine oturmaya ve ibriğinden abdest alub isti‘mâl etmeye. Ve asâsını getiren dervîş aldığı verdiği vakit elini öpüb ve koyduğu vakit pâk yere koya.

Ve dahî şeyh dervîşe bir nesnecik ihsân etse, ta‘zîm edüb anı ayaklamaya, meğer seccâde veyâ ayakkabı ola. Ve dahî bir meclisde bir nesnecik sunsa, dervîş ırâk olub eli ermese, bâri oturduğu yerden ayak üzerine kalkub ta‘zîm ede. Ve dahî ırâk eğer yakın dervîş bir yere gitmeli olsa, şeyhden izinsiz gitmeye. Eğer şeyhi mekânında bulamayub te’hîr dahî kâbil olmayub maslahat olsa, bâri kapusuna gelüb hâlini derûndan arz ede. Eğer dervîş yabanda bulunub bir müşkülü olsa, şeyh cânibine teveccüh eyleyüb rûhâniyyetinden istimdâd ede. Eğer rabt-ı kalbde i‘vicâcî yok ise ol müşkül hal olunub inşirâh-ı sadr hâsıl olur. Hâsıl-ı kelâm herhâlde edebe ri‘âyet edüb şeyhden izinsiz bir iş etmekden yâhûd icâzetsiz bir yere gitmekden hazer ede.

Ve dahî dervîş, mücâhede ve azîmet cânibini koyub müsâ‘ade ve ruhsat semtini tutmaya ki, terakkîden kalır. Ve dahî şeyh bir hizmet teklîf etse, te’hîr etmeye ve ana bir maslahat dahî katmaya. Sebebini ve vechini istifsâr etmeyüb, ol hizmeti edâya kasd ede. Rivâyet olunur ki, meşâyihden biri ba‘zı mürîde suâl edüb, *“eğer şeyhin seni bir hizmete gönderse, yolda bir mescide uğrasan ki anda namâzda olsalar neyledin?”* dedi. Mürîd cevâb verüb *“ol hizmeti edâ edüb, andan sonra namâzı kılardım”* dedikde, istihsân eyledi. Bundan maksûd hizmete ihtimâmdır, yoksa hâşâ ki emr-i salâtdan tehâvün değildir. Zîrâ şerî‘at-i şerîfe esâs-ı külldür ve e‘azz-i hayr-ı sübüldür. Ve dahî dervîş *bihasebizzâhir* hak kendi cânibinde olmak anlarsa da, şeyhin sözünü redd etmeye ki, mürîdin şeyhe i‘tirâzı yoluna mâni‘-i tâmdır. Belki ehl-i tarîkat katında harâmıdır. Zîrâ bunlar katında mürîd oldur ki, kendi irâdetini ifnâ etmiş ola. Eğer kendi irâdeti olursa, ol ehl-i nefis ve mürîd-i ehl-i hevâdır. Yoksa ehl-i hak ve mürîd-i râh-ı

hudâ değildir. Hâsıl-ı kelâm dervîş, şeyhine sû-i zann etmekden hazer edüb, belki tarîk-i hakka ârif ve ibâdullâha nâsîh i'tikâd ede. Ve anlamadığı yeri inkâr etmeye.

Rivâyet olunur ki, bir dervîş şeyhini bir ma'siyetde gördü. Yine münkir olmayub vaz'ını tağyîr ve hizmetinde taksîr etmedi. Şeyh anın sıdkını görüb, vechinden suâl eyledi. Dervîş cevâb verüb “*yâ şeyh; fakîr, sizi ma'sûm olmak i'tikâdı ile hizmetinize şurû' etmedim. Belki tarîk-i hakka ârif ve keyfiyet-i sülûke vâkıf olmak üzere i'tikâd etdim ki matlabım oldur. Yoksa ma'siyet edüb etmediğiniz yine kendinize râci', rabbiniz ile kendiniz beyninde bir emrdir*” dedi. Şeyh anı işidicek ana hayr duâ eyledi. Az zamânda ol dervîş hüsn-i hâle ve uluvv-i makâma yetişdi. Öyle dervîşe lâzım olan herhâlde sû-i zann ile inkârdan ihtirâzdır. Ammâ şeyhe dahî lâyük budur ki, şerî'at-i şerîfeye muhâlif münkerâtdan ve mevâzı'-ı töhmetden (5) اتقوا مواضع التهم (5) mûcibince hazer edüb, hem kendi merâtibini tekmîl ve hem ibâdullâhı sû-i zanndan tahlîs ede ki, ahkâm-ı şerî'at-i şerîfe, asl-ı usûl ve indallâh ve indennâs sebeb-i kabûldür. Hattâ ba'zı kibâr buyurmuşlar ki, *ahkâm-ı şerî'ate hıyânet eden, esrâr-ı ilâhiyyeye emîn olmaz. Allâh subhânehu ve teâlâ, hod esrârını i'tâ etmez illâ emîn olan kullarına i'tâ eder.*

Ve Ebû Hamza Horasânî *kuddise sırruh* buyururlar ki, *Hazret-i Peygamber sallallâhu aleyhi veselleme ittibâ'dan gayrı tarîk-i hakka delîl yokdur.* Ve İmâm-ı Ali *kerramallâhu vecheh* buyururlar ki,

الطرق كلها مسدودة على الخلق الا على من اقتفى اثر رسوالله صلى الله عليه وسلم (6)

Ba'zı meşâyihden ki zâhirde mezmûm ve bâtında mahmûd ba'zı nesne rivâyet olunur. Meselâ, ke's-i hamri

ellerine alub ağızlarına varıacak, asele münkalib olmak gibi. Kümmel-i evliyâ anı zu'afâ hâlidir deyu buyurmuşlar. Kâmil oldur ki, cemî' merâtibi yerli yerinde ri'âyet ede. Ve dahî dervîşe vâcibdir ki, hâlini gayra ifşâdan sakınub ve şeyhin esrârını hıfz etmekte gâyet ihtimâm ede ki, mahlûk sırrına emîn olmayan hâlik sırrına emin mi olur.

Hikâyet olunur ki, bir mürîd emânet da'vâsın edüb, ba'zı esrâr-ı ilâhiyye verilmek taleb ederdi. Şeyh hod hâlini bilirdi. Bir gün hâlini bildirmek için bir koyunu boğazlayub, bir çuvala koyub ellerini kana bulaşdırdı. Ol da'vâ eden mürîd gelüb görücek, suâl eyledi. Şeyh cevâb verüb, dervîşlerinden bir kimse için, *filânı katl etdim, sakın bu sırrı kimseye ifşâ etme* dedi. Ammâ katlden murâdı, anın hevâ-ı nefesine muhâlefet ile nefisini öldürmek idi ki hattâ kizb sâdır olmaya. Ba'de ol çuvalı ol mürîd ile bir yere defn eyledi. Ve ol katl etdim dediği dervîşi saklayub, babası isteyu geldikde, dahî bundadır deyu göstermedi. Ba'de zamân, ol emânet da'vâsın eden mürîde, tarîkat ile teşdîd ve tazyîk edicek, tehammül etmeyüb, ol dervîşin babasına varub, *oğlunu şeyh katletmişdir ben bile defn etdim* dedi. Bu husûs ol asrın pâdişahına arz olundukda, pâdişah şeyhin celâlet-i kadrini fehmi ederdi. Tevakkuf edüb, *hele kâdı ve udûl görsünler* dedi. Ve ol mürîd, yanlarınca şeyhe sebbederek bile geldi. Mahall-i kazıyyeyi gösterdi. Açub gördüler ki, boğazlanmış koyundur ve ol kimsenin oğlu hayatdadır. Onu görücek ol müddeî mürîd, hacîl olub etdiğine nâdim oldu.

Ve dahî dervîşe lâzımdır ki, şeyhin etdiği şartı, eğer güç ve eğer kolay kabûl ede ki tarîk-i hak, tarîk-i mücâhede ve müzâyakadır, yoksa tarîk-i müsâ'ade ve râhat değildir. Zîrâ seferdir. Sefer, hod kıt'a-i azâb-ı nâr-ı sakardır. Misâfir yolda huzûra tama' edicek, menzilden kalır.

Ve dahî dervîş, halkın buna salâh ile nazarına ve bundan duâ istimdâd etdiklerine mağrûr olmaya. Olursa felâh bulmak güç olur. Zîrâ nefsin cümle hutuvâtından biridir. Bu tarîkda bir kimseye bedduâ etseler, (7) اذاقك الله طعم نفسك derler. Öyle ise ihtirâz lâzımdır.

Ve dahî dervîş libâs cinsinden bir nesne giydikde ve mescide yâhûd eve girdikde sağ cânibi ile ibtidâ ede. Ve çıkarub veyâ çıktığı vakit sol cânibi ile ibtidâ ede. Ammâ helâda bunun aksidir. Şeyh Ebû Sa'îd *kuddise sirruh* bir kimse mescide ziyârete gelüb, sol ayağını mescide evvel idhâl etdikde, şeyh 'itâb edüb, *rabbimin beytinde edebe ri'âyet etmeyenin bizimle sohbeti yok* deyu buyurmuşlar.

Ve dahî dervîş, kıbleden cânibe tükürmeye veya şeyh mahzarında tükürmeye. Ve eğer balgam gelirse, rıfkla destmâle ala. Ammâ yutulmasını evlâ buyurmuşlar. Ve dahî kibleye karşı yâhûd aya, güneşe karşı tebevüvül etmeye. Abdesti kibleye karşı ala. Ba'de, şükr-i vudû deyu iki rek'at namâz kıla.

Ve dahî şeyh hâzır olmadığı yerde, cem'iyet ile zikr etmeye. Ve dahî halka-i zikrde ve gayri yerde ihtiyârı ile başını açmayub, dâimâ edebe ri'âyet ede. Ve galebe-i hâl ile ihtiyârı meslûb olmayınca na'ra vurmaya. Eğer şeyhi ile bir meclis-i zikrde olub, ba'zı vâridât ârız olsa, edeb budur ki hareket etmeye, meğer kendinden geçe. Anın alâmeti budur ki, ne nefsini bile ne meclisi bile ne çağırılan sözü işide. Ammâ kendinden geçecek, hükm-i vârid gider ve hareket ve evzâ' kendinden olmaz. Ol vakit ne ederse aceb değil. Kaçan kendine gelse yine edebe ri'âyet ede. Etmeyene münâfık demişler. Eğer vecd hâlinde dervîşden bir nesne sâkıt olsa, şeyhi alub kavvâle vere. Yoksa *alâ vechi't teberrük* taksîm etmeyeler. Eğer dervîşden olmayub şeyhden sâkıt olsa, ehl-i meclis *alâ vechi't teberrük* taksîm edeler.

Ve dahî dervîş, lisânını gıybet ve nemîmeden ve elfâz-ı kabîhadan belki alelîtlâk fâidesiz kelimâtdan sakına, tâ kim makarr-ı zikrullâh olan, nâsezâ sözler ile mülevves olmaya. Ve fudûl-ı kelâma i'tiyâd ile ibâdet-i lisân olan zikrullâhdan mahrûm olmaya. Hazret-i Peygamber buyurmuşlar ki,

طوبى لمن امسك الفضل عن لسانه وانفق الفضل من ماله (8)

İmâm-ı Gazâlî ider, *şimdi halk, bu hadîs-i şerîfi kalb edüb, mallarının artığını saklarlar lisânlarının artığını saklamazlar. Ebûbekir radiyallâhu anh lisânlarının üzerine bir taş koyub* (9) *buyurmuşlar.*

Ve dahî dervîş, gitdiği yerde ayağı üzerine bakub nazarını harâma bakmak değil, belki alelîtlak fâidesiz mübâha bakmaktan sakınmak hoşdur. Hattâ yanında oturan kimseden suâl etseler, sıfâtını bilmeye. Kande kaldı ki şeyhin sıfâtından haber vere. Hâsıl-ı kelâm dervîş, edeb ri'âyetinde tamâm-ı ihtimâm etmek gerekdir.

FASL : FÎ ÂDÂBİ EHLİ'T TARÎKA VE EVSÂFİHİMÜ'L KERÎME (10)

Ehl-i tarîkat olan sâdıkların, ba'zı evsâf-ı kerîmelerini zikredelim. Tarîka sâlik olan dervîşler, andan hissedâr olalar. Erbâb-ı tarîkatin evsâf-ı hamîdelerindendir, sözlerinde sıdk üzere olub kizbden tevakkî edeler. Belki her işitdiklerin söylemezler, zîrâ hadîs-i şerîfde vârid olmuşdur;

حسب المرء كذباً ان يحدث بكل ما سمع (11)

ve dahî riyâzât ve tehzîb-i ahlâk ederler. Ya'nî nefsinin ahlâk-ı zemîmeden pâk edüb ahlâk-ı hasene ile tezyîn ederler. Ve dahî mücâhede ederler ya'nî nefse muktedâsını vermeyüb açlığa ve susuzluğa ve çıplaklığa ve sâir mekârih-i

bedeniyyeye nefsi sürerler ve dahî nefslerinin herhâlde muhâsebesini görürler.

Ve dahî gayrılara, kendi nefslerine sandıklarını sanırlar ve dahî kimseye sû-i zann etmeyüb hakâretle nazar etmezler. Buyurmuşlar ki, bir kimse kendi mertebesini ve gayrın mertebesini bilmeden, kendini andan âlî tutsa, câhil ve mağrûrdur. Ve dahî mahârimden ve şübehâtdan ve nefsinin garaz-ı fâsidi olan yerlerden hazer ederler.

Ve dahî cûd ü sehâ ve bezl-i 'atâ üzere olub, iki cihânı kalblerinden ihrâc ederler. Ve dahî bir muhtâc anlardan istikrâz etse, anı yine almamak niyetiyle verirler. Alan kimse getirse almazlar. Eğer elbette derse, alub bir fakîre verüb gayrı, mülklerine idhâl eylemezler. Ve dahî yolda bir nesne düşürseler, anı dönüb aramazlar. Eğer nakd ve eğer esvab. Ammâ Resûlullâh *sallallâhu aleyhi vesellem* bir kerre bir nesne düşürüb, anı talep etdiklerinin vechi budur ki, ol nesne ümmül mü'minîn Âişe *radiyallâhu anhânın* imiş. Bizim sözümüz, kendinin olduğu yerdedir. Eğer ol düşürdüğünü almadığı, idâ'at-i mâl addetmek hâtırası galebe ederse, ol düşürdüğü yerde durub bir muhtâc uğradıkda, ana al deyu emr ede. Kendi mülküne katmaya. Meğer ol kimse, bu talep etmeden alıvere. Ol vakit muhayyerdur. İsterse alır, isterse bir kimseye verirler. Ve dahî ardlarına bakmazlar. Eğer lâzım gelirse, cümle a'zâları ile dönerler. Şeyh Şiblîye bir kimse ardından çağırdı. Ana cevâb vermeyüb, *bunlar ardına bakmazlar, geriden çağırana cevâb vermezler* dedi. Ve dahî fakr ve zillet ve meskenet ve huşû' ve hudû' ve tevâzu' üzere olub, tâ ki bunların zıddı olan esmâ-ı ilâhiyye zuhûr edüb, rûh-ı ubûdiyyete vâsıl olalar. Ve dahî eğer halkla ve eğer a'zâ ve cevârihlerinde herhâlde adâlet gözlerler. Rivâyet olunur ki, Hazret-i Peygamber *sallallâhu aleyhi vesellemden*, mübârek ayaklarının birinde şirâk-ı na'li münkatı' olıcak, ol bir

ayaklarından dahî na‘li ihrâc buyurmuşlar, tâ ki biri zahmetde ve biri râhatda olmaya.

Ve dahî meblağ-i ricâle ve makâm-ı ehl-i kemâle vâsıl olmayan ashâb-ı kulûb ve erbâb-ı ahvâle edeb bu imiş ki, mecâlis-i zikrde ehl-i inkâr ile oturmaya ve dahî onların esvâb u metâ‘ından nesne almaya ki, tağyîr-i hâline sebep olur.

Bayezid-i Ekber *kuddise sirruh* vakt-i hâllerinde, kendilerinde vahşet ve tağyîr müşâhede edüb oldukları mekânı aramak emretmişler. Bir münkirin na‘li bulunmuş. Ve dahî ehl-i vaktin âdâbındandır ki, ol vaktin muktezâsını ri‘âyet edüb, vakt-i âhar muktezâsına halt etmezler, tâ ki keder ârız olmaya. Rivâyet olunur ki, ululardan biri vakt-i tecrîd-i mutlakda iken, kendinde vahşet bulmuş. Oldukları yeri aramışlar, bir torba üzüm bulunmuş. Gördüklerinde, *bizim evimiz hod bakkal evi olmuş* deyu buyurmuşlar. Ve ba‘zı dahî, tedkîk-i vera‘ vaktinde iken, önünde yanan çerâğdan keder ârız olub, ashâbına suâl etmişler. Getiren kimse cevâb verüb, *bir kimseden bir def‘a yağ getirmek için bir şişe aldım, iki def‘a getirdim*, demiş.

Ve dahî Allâh *sübhânehu ve teâlâ* erzâk-ı ibâda zâmin olması va‘dine i‘timâd edüb, herhâlde tevekkül ve i‘tisâm ederler. Hâtem-i Esama *kuddise sirruh*, *kanden yersin ?* diye suâl etdiklerinde,

وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ (12)

deyu buyurmuşlar.

Ve Ma‘rûf Kerhî *kuddise sirruh*, bir imâma iktidâ eyledi. Namâz tamâm olduktan sonra imâm suâl edüb, “*kanden yersin?*” dedikde, “*senin ardında kıldığım namâzı i‘âde edeyim, zîrâ erzâkında şekk eden hâlıkında dahî şekk eder*” deyu buyurmuşlar. Hemen abde lâzım olan, mevlâya hüsn-i itâ‘at ve hizmetde kemâl-i istikâmetdir. Yoksa kulun meûneti ve tedâriki, efendi üzerinedir. İ‘timâdında sâdık olanı, Allâh

sübhânehu ve teâlâ herhâlde gayre muhtâcdan saklayub, mevâzı'-1 şiddetde meded edüb, sıhhatde ve marazda mu'în olur. Ahmed ibn ebî Cevârî ider, "Muhammed ibn Semmâk marîz oldu. Kazûresini alub bir nasrânî tabîbe iletmek istedim. Yolda giderken bir libâsı pak, gökçek râyihalı kimseye mülâkî oldum. *Kande gidersin?* deyu suâl eyledi. Kaziyyeyi haber verdim. *Öyle olsa sübhânallâh Hakkın velîsine adüvvüsünden isti'ânet mi edersin? Elindekini yere vurub İbn Semmâke deki, elini ağrıyan yerine koysun dahî* (13) *وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ* desin deyub gâib oldu. Dönüb gelüb İbn Semmâke vâkı' olanı haber verdim. Ol dahî dediği gibi eyleyüb, fihâl ol marazdan halâs oldu *ve ol gördüğün kişi Hızır nebî idi* deyu buyurdu"

Hâsıl-1 kelâm, cemâl-i Hakka âşıklar ve sülûkunda sâdıklar, envâ'-1 mücâhede ve riyâzât ve âdâb-1 tarîkati ri'âyetde tamâm-1 dikkat edüb, nice hâlât-1 seniyye ve ezvâk ve makâmât-1 aliyyeye vâsıl olmuşlar.

PEND VE NASÎHAT

Râh-1 Hak gâyetle ince imiş
Lîk güçlük Hakka erince imiş
İstediğine Hak kolay getirir
Az zamânda murâdına yetirir
Nefs beriyyesinde kalma beğim
Türlü türlü hevâyâ dalma beğim
Böyle kalmaz geçer bu köhne bahâr
Sana köymez berîd-i leyl ü nehâr
Nakd-i ömr-i azîzi verme yele
Her zamân fırsat ise girmez ele

Mâsivâ yolların ubûr idegör
Ka‘be-i vasla er huzûr edegör
Hâlî ko olagör makâma karîn
Çün ana dâhil olan olur emîn

(14) كما قال الله تعالى مقام إبراهيم ومن دخله كان آمناً

Ulular yolda dikkat etmişler
Âhir envâ‘-ı zevka yetmişler
Bizi gör kim buçuğumuz yokdur
Gerçi ki rahmeti Hakkın çokdur
Onmadık nefsi âh neyleyelim
Hak bilür hâlimiz ne söyleyelim
Hâsılın yok Hüdâî zerre kadar
Fadl-ı Hakdan meğer ki erişe fer
Pâk ide cümle pâsını isini
Zer-i hâlis ede çürük misini
Zerreyi gün gibi edüb rahşân
Katreyi ide bahr-i bî-pâyân
Âlem-i kurb-ı vuslata eresin
Zevk u sahbâ-yı vahdete eresin
Ola envâ‘-ı lutf-ı rabbâni
Verile bir vücûd-ı hakkânî
Ey bizi râyegân edüb îcâd
Yine doğru yola iden irşâd
Kereminden mevânî‘i def‘ et
Yine cümle hicâbı sen ref‘ et
Sana yâ rab yine sen ol kılavuz
Seni tâ kim seninle anlayavuz
Cem‘ u farkı ola ki farkidevüz
Hâtem-i enbiyâ yolun güdevüz
Nice lutfun görüldü ey mevlâ
Eyle dahî ziyâdeler i‘tâ

NOTLAR :

1. “Elhamdülillâhillezî tecellâ bizâtihi lizâtihi fe azhara mâ azhar. Ve’s salâtü ve’s selâmü alâ men bellega’r risâlete ve enzera aşîrethu’l akrabîne ve beşşera men beşşera ve alâ âlihî ve ashâbihî ve ahbâbihi’l müteeddibîne bi âdâbi men teeddebe bimâ zâga’l basar” Ma’nâsı : “Allâha hamdolsun ki kendi zâtı ile zâtına tecellî etdi ve izhâr etdiğini izhâr etdi. Salât ve selâm; risâleti tebliğ eden ve yakın akrabâlarını inzâr eden ve müjdelediğini müjdeleyen o zâta ve âline, arkadaşlarına, sevenlerine ki onlar “bimâ zâga’l basar”da edeblenmiş olan o zâtın edebi ile edeblenmişlerdir”
2. “innallâhe eddebenî fe ahsene te’dîbî” Bu Hadîs-i Şerîfin ma’nâsı; “muhakkak Allâh beni en güzel sûretde edeblendirdi”
3. “Men sebete nebete” Bu Hadîs-i Şerîfin ma’nâsı; “ kim sebât ederse muvaffak olur”
4. Sûre-i Bakara, Âyet 216 “‘asâ en tekrehû şey’en ve hüve hayrün leküm” Ma’nâsı; “Sizin için daha hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür”
5. “ittekû mevâziat tühemi”Ma’nâsı; “töhmetsiz olan yerlerden kaçınınız”
6. “etturuku küllühâ mesdûdetün alel halki illâ alâ men iktefâ isra resûlillâhi sallallâhu aleyhi vesellem” ma’nâsı; “Halk için bütün yollar kapanmıştır sadece Resûlullah sallallâhu aleyhi vesellem yolunu takip edenlere kapalı değildir”
7. “ezâkakellâhu ta’ame nefsik” ma’nâsı; Allah sana nefsinin arzusunu tatdırırın.
8. “tûbâ limen emsekel fadle ‘an lisânihî ve enfekal fadle min mâlihî” ma’nâsı; “Cennet, dilini fazla konuşmaktan sakınan ve malının fazlasını infak edenler içindir”
9. “hâzâ evredeni’l mevârid” ma’nâsı; lisan beni tehlikeli yerlere soktu.
10. Bu fasıl, ehl-i tarîkin âdâbı ve onların yüce vasıfları hakkındadır.
11. “hasibel mer’ü keziben en yuhaddise bi külli mâ semî’a”Ma’nâsı; “kişiye yalan bakımından her işitdiğini söylemesi yeter”
12. Sure-i Münâfikûn, Âyet 7 “ve lillâhi hazâinüs semâvâti vel ardi velâkinnel münâfikîne lâ yefkahûn” Ma’nâsı; “Göklerin ve yerin hazineleri Allâhındır fakat münâfikler bunu anlamazlar”
13. Sûre-i İsrâ, Âyet 105 “ve bil hakkı enzelnâhu ve bil hakkı nezel” Ma’nâsı; “Biz Kur’ânı Hak olarak indirdik, o da hakkı getirdi”
14. Sûre-i Âl-i İmrân, Âyet 97 Kemâ kâlallâhu teâlâ “ makâmu ibrâhîme vemen dahalehû kâne âminâ” Ma’nâsı; “İbrâhim'in makamına giren emniyetde olur”